

Stupavan

ROČNÍK V.

VYDÁVA MIESTNE KULTÚRNE STREDISKO V STUPAVE

ČÍSLO 2/88

Štatút o ochrane životného prostredia v Stupave

Článok 43

Rozsah platnosti

Tento poriadok sa vzťahuje na cintoríny, ktoré sú alebo budú spravované OPKS Pezinok.

Článok 44

Správa cintorínov

Cintoríny zriaďuje MNV so súhlasom Okresného hygienika. Správou (pokrač. na 2. str.)

Vydal: Miestny národný výbor
Stupava
/pokračovanie/

V sporných prípadoch na požiadanie MNV vydajú orgány veterinárnej a hygienickej služby odbornú expertízu.

5. Posudzovanie, ako aj rozhodovanie záležitostí súvisiacich s chovom, resp. držaním zvierat na území obce Stupava patrí do právomoci správneho odboru MNV.
6. V stavebných záležitostiach súvisiacich s chovom, resp. držaním zvierat na území obce Stupava rozhoduje OV MNV.
7. V prípade opätovného porušovania ustanovení tohto predpisu zo strany chovateľov, resp. držiteľov zvierat môže mať za následok prechodný alebo aj trvalý zákaz držania domácich zvierat.

V. PORIADOK NA CINTORÍNOCH

Článok 42

Úvodné ustanovenia

Úcta k pamiatke zosnulých, súcit s ich pozostalými a spoločenské poslanie pohrebniška, ako verejných, zdravotno-technických zariadení, určených k pietnemu pochovávaniu zomrelých alebo ukladania ich spopolnených pozostatkov spôsobom zodpovedajúcim zdravotným predpisom prikazujú, aby cintoríny boli nielen stále udržiavané v takomto stave ako to zodpovedá ušľachtilým vzťahom, ale aj aby sa tu dbalo na všetky zdravotné a iné predpisy.

Zábery zo štátno-politických podujatí — oslavy 1. mája a oslavy oslobodenia ČSSR, na ktorých sa naši občania v hojnom počte zúčastnili

Štatút o ochrane životného prostredia v Stupave

(Dokonč. z 1. str.)

cintorínov je poverený OPKS. Poverený správca cintorínov je povinný starať sa o vonkajší vzhľad cintorínov, hlavne výsadbou, údržbou a polievaním zelene, úpravou ciest, zabezpečovaním čistoty celého komplexu, udržiavaním zariadení, menovite rozlúčkových siení a vykonáva celkový dozor na cintorínoch.

Článok 45

Pochovávanie

Telá osôb, ktoré zosnuli mimo zariadenia liečebno-preventívnej a sociálnej starostlivosti, musia byť umiestnené do 8 hodín do miestnosti pre dočasné uloženie zosnulých na cintoríne /Dom smútku/. Do 8 hodín sa nepočíta doba medzi 22.00 - 06.00 hod.

1. Zosnulý musí byť pochovaný spravidla do 96 hodín, nie však pred uplynutím 48 hodín od úmrtia.

Pred pohrebom treba preukázať, že bola vykonaná prehliadka zosnulého, príp. aj pitva a že bola MNV podaná správa o výsledku prehliadky.

2. Telá zosnulých na prenosnú chorobu musia byť pred uložením do rakvy zabalené do prestieradla napusteného dezinfekčným prostriedkom a rakva musí byť pevne uzavretá.
3. Ak bol určený pohreb spoločným, spoločné ostatky majú byť uložené spravidla na vyhradenom mieste cintorína.

Článok 46

Rozdelenie cintorínov

Správa cintorínov po dohode s okresným hygienikom rozdelí každý cintorín na jednotlivé časti a určí ich sadovú alebo inú úpravu. V jednotlivých častiach sú miesta pre hrob, hrobku alebo urnu.

Článok 47

Prepožičanie miesta pre hrob alebo urnu

1. Správa cintorínov je povinná prepožičať miesto pre hrob na tleciu dobu a miesto pre urnu na dobu 15 rokov od prvého uloženia zosnulého.
2. Tleciu dobu určuje okresný hygienik podľa § 20 vyhl. MZ SSR

č. 46/1985. Táto doba nesmie byť kratšia ako 10 rokov.

3. Ak to pomery na cintoríne umožňujú, je správa cintorína povinná prepožičať miesto ešte pre ďalšiu dobu. V opačnom prípade musí o tom včas upovedomiť pozostalých, ktorým doteraz bolo miesto pre zosnulého prepožičané.

4. Výška poplatkov za prepožičanie miesta na cintoríne a za osobitné služby, súvisiace s pochovaním a správou cintorína sa určuje podľa stanoveného cenníka platného v dobe pohrebu.

5. Správa cintorína je povinná mať situačný plán cintorína a viesť v ňom evidenciu voľných miest a dovoliť na požiadanie obyvateľom, aby do neho nahliadli.

6. Nik nemá nárok na prepožičanie určitého miesta. Správa cintorínov je však povinná v odôvodnených prípadoch vyhovieť želaniu toho, kto pohreb objednáva.

O prepožičaní miesta sa vyhotoví písomná dohoda medzi správou cintorína a objednávateľom. Na základe tejto dohody v medziach určených týmto poriadkom má objednávateľ právo:

- zriadiť na prepožičanom mieste hrob
 - uložiť do zeme telo zosnulého alebo spoločné pozostatky
 - upraviť povrch miesta /urobiť náhrobok, vysadiť kvetiny a pod./
- Právo na miesto môže priznať len správa cintorínov a to na písomný návrh oprávneného a v prípade smrti na návrh dediča oprávnenej osoby. Dohody oprávneného o prevode práva na miesto s treťou osobou nie sú pre správu cintorínov záväzné.
7. Právo na miesto sa preukazuje:
 - a/ v starších prípadoch cintorínskou evidenciou správcu cintorína alebo potvrdenkou o zaplatení poplatku za prepožičanie miesta, ale aj iným hodnoverným dokladom /zmluvou a pod./
 - b/ v nových prípadoch písomnou dohodou a potvrdenkou o zaplatení poplatku /potvrdenie o zaplatení môže byť uvedené aj v písomnej dohode/.

Rovnaké ustanovenie platí aj pre prepožičanie miesta na ďalšiu dobu. Aj pre tento úkon je potrebná písomná dohoda.

Článok 48

Prepožičanie miesta pre hrobku

1. Miesto pre hrobku sa prepožičiava spravidla na dobu 20 rokov. Aj v tomto prípade je potrebná písomná dohoda.
2. Stavba hrobky musí byť uskutočnená do jedného roka, ináč nárok na miesto zaniká.
3. V ďalšom platia ustanovenia § 47

Článok 49

Ukladanie telesných pozostatkov do hrobu, hrobky

1. Mŕtvi sa ukladajú spravidla len po jednom do každého hrobu, pokiaľ dôležitý všeobecný záujem nevyžaduje uloženie do spoločného hrobu.
2. Správa cintorína môže na žiadosť alebo so súhlasom toho, komu bolo miesto pre hrob prepožičané povoliť, aby do toho istého hrobu boli uložené ďalší mŕtvi, príbuzní, prípadne aj iné osoby. Pokiaľ neuplynula tlecia doba, treba na to súhlas príslušného Okresného hygienika. Do hrobky možno kedykoľvek uložiť ďalšie telá, pokiaľ je v nej voľné miesto.

Článok 50

Exhumácia

1. Pred uplynutím tlecej doby sa smie telo zosnulého vyňať zo zeme /exhumovať/ len so súhlasom príslušného Okresného hygienika alebo s jeho súhlasom a to za prítomnosti zástupcu správy cintorínov, ustanovenie Trestného poriadku o exhumácii zostáva nedotknuté. Na žiadosť pozostalých možno vykonať exhumáciu len výnimočne vo výlučných prípadoch a to len vtedy, ak sa tiež preukáže, že sa osoby blízke mŕtvemu o nej dohodli /§ 116 Obč. zákonníka/.
2. Telá osôb zomretých na karanténu chorobu /vyhláška MZ SSR č. 46/1985 Zb./ sa nesmú exhumovať spravidla pred uplynutím dvoch rokov od pohrebu.
3. Náklady na exhumáciu znáša ten, kto o ňu požiadal.

Článok 51

Ukladanie spoločných pozostatkov

1. Spoločné pozostatky sa ukladajú podľa prania vysloveného zosnulým za jeho života, prípadne podľa objednávateľa pohrebu v urne alebo voľne.
2. Správa cintorínov môže dať povolenie na pripevnenie urny k náhrobku. Urna musí byť vložená do osobitnej ochrannej schránky. (Pokrač.)

Z histórie boja KSC v Stupave za sociálnu spravodlivosť

/pokračovanie/

tislave. Zariadenie bolo potom do-
dávané pre partizánsku skupinu v ho-
rách.

Bolo nemálo prípadov poskytovania
pomoci zajatcom, ktorým sa podarilo
ujasť z vlakových súprav - transpor-
tov, alebo z koncentračných táborov
z Nemecka. Takúto pomoc poskytol
František Filípek dvom sovietskym
zajatým vojakom, ktorým sa podarilo
utiecť z vlakového transportu v De-
vínskej Novej Vsi. Ukryl ich v lese
za Borinkou. Tam im donášal aj stra-
vu. Títo sovietski vojaci sa potom
zúčastnili oslobodzovacích bojov
o Stupavu. Oslobodzovacích bojov
Stupavy sa zúčastnila II. Stalinová
brigáda, ktorej veliteľom bol Jozef
Brunovský. V brigáde pri oslobodení
Stupavy bol aj Anton Nič člen ileg-
álnej organizácie Stupava.

Pripomeňme si v tejto súvislosti
najmä pre budúce generácie, že aj
pri oslobodzovaní Stupavy najväč-
šie obete na životoch priniesli so-
vietski ľudia. V tomto boji z radov
ČA ich padlo viac ako 40.

1944 - Na začiatku roka 1945 došlo
v Stupave k vytvoreniu Revolučného
NV.

1945 - Jeho hlavná úloha bola aktív-
ne sa zúčastňovať na vytváraní pod-
mienok pre zdárny príchod oslobodzov-
vacej ČA a poskytovať jej potrebnú
pomoc v jej ceste, v okruhu pôsob-
nosti našej obce, na západ.
Stručná bilancia politickej činnos-
ti Stupavanov:

Doložená je aktívna účasť Stupava-
nov v triedne-politických zápasoch.

Už v roku 1907 bola založená robot-
nícka Sociálnodemokratická organi-
zácia v Stupave. Pod vplyvom revo-
lučných ideí marxizmu-leninizmu a
skúsenosti zo Sovietskeho Ruska bo-
la založená v roku 1925 základná
organizácia KSC nazvaná "BUŇKA
L E N I N" Stupava. Stupavania sa
zúčastnili v boji proti fašizmu
na všetkých jestvujúcich frontoch,
keď sa bojovalo pri Madride za Pra-
hu, až po jeho porážku v roku 1945.
V ilegalite pracovali:

Bobák Štefan, Blažíček Štefan,
Daráš Jozef, Jelašič Tomáš, Jánoš
Arnold, Jánoš Štefan, Haršani Teo-
fil, Haršani Jozef, Haršani Anton,
Blaha Jozef, Mader Vojtech, Mader
Štefan - knihár, Mader Štefan - sto-

lár, Froid Karol, Müller Jozef PHMr.,
Mader Jozef, Nič Šimon, Nič Anton,
Móza Anton, Mihálek Štefan, Hajzoch
Jozef, Haramlová Františka, Pecha
Jozef, Škrovan Tomáš, Sivák Ján,
Šindelár Karol, Škrovan Albert,
Štefa Pavel st., Štefa Pavel ml.,
Štefová Júlia, Obadál Jozef, Mihál
Jozef, Šembera Ján, Zeman Ľudovít,
Tóth František, Tóthová Mária.
Spojenie do okolitých obcí Stupavy
bolo cez súdruhov: Mládek Štefan
Malacky, Sloboda Karol Zohor, Krutý
Viliam Marianka, Brunovský Jozef
Lozorno, Ondrejkovič Matej Záhorská
Bystrica, Šimon a Anton Nič Devínske
Jazero.

V Španielsku bojovali proti fašiz-
mu 1937-38: Sobolít Jozef, Tóth Jozef
Na východnom fronte:

prešli k sovietskym partizánom
kpt. Ján Nálepka, hrdina ZSSR,
SNP

prešli k Sovietskej armáde a
potom v Slobodovej čsl. armá-
de: Holíč Ján, Jelašič Tomáš,
Bauer Štefan, Nič Anton,
Ševčík Tomáš, Mader Ernest

ako vojak Slovenskej armády
v Odese poskytoval pomoc so-
vietskym partizánom Mader
Štefan, knihár

SNP:

Holíč Ján, Šembera Ján, Móza
Tomáš, Rigler Ján, Mader
Rudolf, Taláč Jozef, Blažíček
Ferdinand, Balog Štefan,
Živner Anton, Jánoš František,
Jančo Jozef

Väznení za protifašistickú
činnosť:

Móza Anton, Mihálek Štefan,
Pecha Jozef, Štefa Pavel

V zajateckom tábore v Nemecku:
Šembera Ján, Balog Štefan,
Živner Anton, Jánoš František

Ukryvanie a poskytovanie pomoci
sovietskym občanom - zajatcom:
Filípek František, Rigler Ján

V spojeneckých armádach na zá-
pade:

v anglickej Sivák Ladislav,
Daráš Jozef, Löbl Alfred

V Taliansku:

ako vojaci Slovenskej armády
pomáhali talianskym partizá-
nom: Filípek František,
Buchta Anton, Kubiček Viliam,

Drahoš Rudolf, Gašpárek Viktor,
Takáč Ernest, Filípek Alojz,
Kubiček Jozef, Drahoš Adolf

V boji proti fašizmu obetovali
život:

kpt. Ján Nálepka, hrdina ZSSR,
SNP, Jelašič Tomáš, Bauer
Štefan, Blažíček Ferdinand,
Takáč Karol, Balog Štefan

Po oslobodení Stupavy pri po-
moci ČA v jej postupe na zá-
pad:

Jelašič Jozef, Obadal Ján.

/pokračovanie v budúcom čísle/

Miestne kultúrne stredisko oznamuje,
že každú stredu od 8.00 - 17.00 hod
je právna poradiňa v Miestnom kultúr-
nom stredisku v Stupave.

Kuchárík

Čerstvý učeň - kuchárík,
uvariť mal dačo.
Rozhodol sa zakrátko,
že uvariť lečo.

Lečo sa mu nedarí,
lebo nemá soli.
Rajčiny a paprika, ba už i hrniec
na sporáku horí.

Prešla ho chuť na lečo, variť
sa mu nechce.
Miesto soli ešte skúsi
šumienky dať vrece.

Bola to zlá myšlienka...
Je z toho celý zúfalý.
Opúšťa lečo šumienka,
radšej malo zostať bez soli!

Z leča sa valí biela pena,
už uteká mu z hrnca.
Rozmýšľa kuchárík - bledý ako stena-
že mal ísť radšej za herca.

Petra Pšenková,
11-ročná
Jana Ščepánková,
11-ročná, ĽŠU Stupava

● Čo nás páli a trápi

Videl som zázrak

V poslednom období som mal možnosť viacej cestovať v Československu, pritom hodnotiť a porovnávať úroveň jednotlivých dedín a miest. V niektorých prípadoch som objektívne uznal, že tam a tam to majú lepšie ako v Stupave a na druhej strane, že niektoré veci sú zase lepšie u nás.

Keď som prezeral miestne parčíky a parky /najmä v českých krajoch/ bol som fascinovaný. Videl som zázrak... I ten najmenší parčík bol upravený a udržiavaný, prekypoval rôznymi farbami kvetov a sviežej zelene. Lavičky ponúkali príjemný oddych v ohládku a čistota až zarážala. Hneď sa pýtam sám seba "prečo je to práve tu, prečo nie u nás, je to skutočne zázrak?"

Veď v Stupave máme park, ktorý by nám závidelo hociktoré mesto v republike. A ako vyzerá? Všetci to dobre vieme. Nebolo finančných prostriedkov na jeho obnovu a úpravu a tí menej citliví občania, ba i náhodní návštevníci robia z neho smetisko. Sme lahostajní k takémuto bohatstvu i k tým, ktorí ho ničia. Po celej dĺžke ulice 4. apríla, pri Munkáči, popri toku Stupavského potoka vznikajú skládky rôzneho odpa-

du. Kto to vlastne robí? Určite my sami a je nám to fuk. Budeme sa držať toho starého príslovia: "Čo ťa nepáli, nehas", ktoré sa u nás udomácnilo veľmi rýchlo.

Aj Národný výbor v Stupave bude musieť tvrdšie postupovať k takým, ktorí nám ničia to, čo nám dáva príroda: takmer zadarmo. Už skončila doba iba presvedčovania. Je už zbytočné sa odvolávať na svedomie toho, ktorý ho nemá. Bude potrebné začať trestať a používať všetky dostupné prostriedky, aby sme uchránili aspoň to, čo máme.

Dnes už nemôžeme povedať, že nemáme peniaze na úpravu parku. Zo štátneho rozpočtu sme dostali toľko prostriedkov na tento rok, že budeme mať starosti ich účelne investovať. Preto bude treba už teraz priložiť ruku k dielu. Vo volebnom programe Národného frontu si jeho zložky prijali úlohu - upravovať a udržiavať park. Z toho dôvodu sa budeme obracať na všetky spoločenské organizácie, aby si plnili svoje záväzky a pomohli organizovať brigády. Očakávame i od občianskych výborov, že budú zameriavať svoju organizátorskú prácu na pomoc pri obnove parku. Zároveň vyzývame ob-

čanov, najmä dôchodcov, ženy z domácnosti, cez prázdniny i študujúcu mládež, aby sa prihlásili na Drobnej prevádzkárni MNV, ktorá každého spôsobilého záujemcu prijme do zamestnania. Odmena sa dostaví dvojnásobne. Raz pri výplate, druhýkrát pri pohľade na krásu našej prírody s pocitom, že som bol pri tom, keď sa rodila.

Na zázraky neverím, ale zázraky sa predsa robia: pracovitými rukami, serióznym vzťahom k okoliu, všade tam, kde nepoznajú lahostajnosť a nezájum. Všade, kde majú radi svoju obec, mesto, vlasť. Buďte hrdí na to, čo máme a zveľaďujme si to. Sami pre seba.

Štefan G r ó f
tajomník MNV

Aj na dovolenku knihu

Začalo sa leto, je čas dovoleniek. Nieкто tieto dni trávi pri mori, nieкто v horách, iný pod stanom, u starej mamy alebo aj pri práci na záhradke. No určite budeme mať v týchto dňoch všetci o trochu viac voľna, viac pohody a menej naháňania.

Vo chvíľach oddychu by nemala ani u jedného z nás chýbať kniha. Kniha nám pomôže odpútať sa od všedných starostí, pomôže nám zabudnúť na problémy, preniesie nás do iného, lepšieho a krajšieho sveta. Ponúkne nám duševný odpočinok. Toto všetko, samozrejme, môže ponúknuť len dobrá kniha. Lenže dobrých kníh je veľa. A nie je možné si každú kúpiť. A na to /dnes už takmer v každej dedinke/ slúžia knižnice. Aj

naša, stupavská knižnica má bohatý fond, okolo 25 000 zväzkov, z ktorého väčšiu časť tvorí beletria a detská literatúra. V súčasnosti má knižnica mnoho nových knižiek pre deti. Za všetky spomeňme aspoň niektoré:

Z kníh pre najmenšie deti by mohla zaujať vtipná knižka Štefana Moravčíka - Adam v škole nesedel. V podaní Ondreja Sliackeho vyšli v Mladých letách Ezopove bájky pod názvom Kohút a líška.

Pre staršie deti máme tiež novinky a to napr.:

Vedecko-fantastický román známych sovietskych spisovateľov, bratov Strugackovcov - Pondelok sa začína v sobotu, historický román z obdobia zániku Aztéckej ríše od nemec-

kého autora Williho Meincka - Zánik Jaguárich bojovníkov, dievčenský román francúzskej spisovateľky Claude Cénacovej - Leto pre tvojich pätnásť rokov.

Pre dospelých, ktorí si radi prečítajú dobrú detektívku, máme pripravené knihy Dicka Fancisa - Reflex a Betónový tip z prostredia dostihových pretekov, knihu Johna D. Macdonalda - Prázdne medené more, Arthura Upfielda - Vražda musí počkať, Vóla kmeňa, Prekliaty dom, ktoré sú popretkávané tajomnými vraždami a únosmi detí. Pre milovníkov sci-fi máme tiež zaujímavú ponuku: takmer detektívku z budúceho tisícročia - Zničený muž od Alfreda Bestera, Vesmírny bič od Istvána Nemereho, Planétu exilu od Ursuly LeGuin alebo knihu Josefa Schwartza - Návraty z neskutoč-

(Pokr. na 5. str.)

Hladný pavúček

Visí si pavúček z povaly,
kýva sa, hojdá sa pomaly.
Letela okolo muška malá
a do siete sa zamotala.

Veľmi sa na mušku pavúk teší,
ale žiaľ, musí k nej šľapať peši.
Pavúček prepletá nohami...
lezie už veľmi pomaly.

Chudáčik malý! - Zbadá,
že je to len fatamorgána.
Vidí, že sa mu len zdala
tá muška chutná, malá.

Petra Pšenková, 11-ročná
Jana Ščepánková, 11-ročná
ĽŠU Stupava

Mierová...

Aký je boľavý a trápny
ten život
bez mieru, lásky a spokojnosti.
Nie, tak žiť nechceme!
Nechceme svet zničený,
zbrázdnený
od vojny,
nechce ani sem piť našu krv!
Nie, tak žiť nechceme!
Chceme planétu

čistú a rozkvitnutú
a na nej čistý, detský smiech.
Áno, tak chceme žiť!

Anna Veselá
14-ročná
ĽŠU Stupava

Aj na dovolenku knihu

(Dok. zo str. 4)

na. Ďalším zaujímavým románom je kniha z prostredia nemocnice - Diagnóza od Benjamína Tináka, historický román z obdobia biblického mesta Babylonu - Babylon, Neviesťka bohov od Arthura Lundkvista, vtipná knižka - Slovácko sa súdi, aj nesúdi od Zdeňka Galušku.

Takže ponuka je bohatá a toto sú len niektoré z množstva kníh, ktoré si môžete požičať u nás, v knižnici. Bude otvorená po celé leto, od 9.30 - 18.00 hod., okrem stredy, soboty a nedele.

Takže neváhajte, dobré knihy na Vás čakajú!

Jana Draškovičová

Polstoročie spolužitia

Bolo to pred päťdesiatimi rokmi. 9. júna 1938. Bola streda, krásny slnečný, takmer letný deň. V stupavskom kostole si svoje áno povedali Mária Malcová a František Šimonič.

František bol vtedy na vojne, pre zranenie ho však na pár dní poslali domov, a tak sa vzali. Lenže

Pán Šimonič rozpráva, pritom živo gestikuluje. Medzitým si k nám prisadla aj jeho manželka. Ona tiež spomínala.

- Aj v rodine to nebolo ľahké. Mali sme štyri deti, manžel chodil za robotou po celom Slovensku, len na sobotu a nedeľu prišiel domov. Ale peniaze sme potrebovali, iné

hneď po svadbe, v čase mobilizácie bol odvedený na Ukrajinu, kde bojoval po boku Jána Nálepku. Opäť bol zranený, liečili ho v trenčianskej nemocnici. V roku 1948 pracoval na stupavskom MNV ako zásobovač. Medzitým sa jeho manželka Mária starala o synov Františka, Milana, Ondreja a neskôr sa k nim pridal ešte Marian. Pri združstevňovaní pomáhal pri náboroch do družstva.

- Nebolo to jednoduché-, povedal František Šimonič. - Sediaci sa bránili, nechceli vstúpiť do družstva. Vtedy ešte nevedeli a ani nemohli vedieť, čo im kolektívizácia prinesie. Pracoval som aj ako revízor pre Krajský výkupný podnik. Bolo to v rokoch 1949-1950. Mal som na starosti dediny v okolí Stupavy: Zohor, Vysokú pri Morave, Lozorno, Borínku, Marianku. Vyberali sme povinnú čiastku z úrody pre štát. Bohatí sediaci však aj s týmto špekulovali. Vymýšľali a hľadali všelijaké skrýše, aby nemuseli odovzdať obilie. Napríklad jeden z bohatých sedliakov v Zohore si schoval obilie pod kopu sena. Nám tvrdil, že nič nemá, že koľko mohol, toľko odovzdal. Ale našli sme.-

východisko nebolo.-

No ako obaja zhodne tvrdia, veľmi im pomohli synovia. Keď nebol otec doma, vo všetkom ho zastali. Aj teraz, keď už majú svoju rodinu, prichádzajú a okolo domu i v ňom porobia. Aj nevesty majú dobré. Vo výročie zlatej svadby dostali mnoho kvetín, veru viac ako v deň sobáša - priznala pani Šimoničová. A čo ich najviac potešilo v tento pre nich významný deň? Zlaté obrúčky, ktoré dostali od svojich detí. Svoje sa im už zodrali.

Päťdesiat rokov je dlhá doba. Ale manželom Šimoničovým ten čas ubehol ako voda. Ani sa nestihli obrátiť a už bol preč.

- Akoby sme sa len včera brali-, povedal nakoniec František Šimonič.

I keď vieme, že zlatej svadby sa dožilo viac párov, nie každý sa môže pochváliť životom prežitým naplno, životom plným práce, ale i radosťou a šťastím.

I my želáme manželom Šimoničovým ešte veľa rokov prežitých vo vzájomnom porozumení.

Jana Draškovičová

Výchova a príprava detí predškolského veku na stomatologický zákrok

Kazivosť chrupu u detí od najútlejšieho veku je v našom štáte vysoká. Preto cieľom nášho zdravotného programu je:

1. Vypestovať u detí od troch rokov života správny postoj k stomatologickému vyšetreniu a ošetrovaniu.
2. Vypestovať správne stomatologické návyky, umývanie zubov a ich ošetrovanie.
3. Informovať rodičov o príčinách ochorenia chrupu a ich následkov.

Dieťa má do troch rokov života založený kompletný mliečny dočasný chrup. Hlavnou úlohou dočasného chrupu je žuvanie a rozpracovanie potravy. Ak má plniť túto úlohu, musí byť zdravý, udržiavaný v dobrom stave až do výmeny za trvalé zuby. Dobře vyvinutý a zdravý dočasný chrup pripravuje podmienky pre výmenu zubov a správny vývoj stáleho chrupu.

Zanedbanie starostlivosti o dočasný chrup má za následok trvalé škody na stálom chrupu, vývoji čelustí a tým aj celkového stavu dieťaťa. Bolesti, ktoré vznikajú ako dôsledok neošetreného dočasného chrupu a preto častej nutnosti zákroku je najčastejšie príčinou zlej spolupráce dieťaťa pri stomatologickom ošetrovaní.

Postoj dieťaťa k stomatologickému ošetrovaniu je vytváraný celou radou faktorov. V prvom rade je to však výchova v rodine a príklad rodičov v starostlivosti o vlastný chrup a výchova v detských kolektívoch. Dôležitý je však aj prístup stomatológa, sestry, vybavenosť stomatologického pracoviska ako aj celé prostredie.

Prostredie v ktorom dieťa vyrastá, vytvára hlavný komplex vplyvov rozhodujúcich o tom, ako sa bude dieťa chovať pri stomatologickom ošetrovaní. Citový vzťah rodiča, poznanie osobnosti svojho dieťaťa, ochota rodiča spolupracovať so stomatológom, nestrašiť dieťa pred zubárom je veľkou pomocou pri psychologicko-prípravnej príprave dieťaťa na prvé stomatologické ošetrovanie.

Druhou zo základných podmienok dobrej spolupráce dieťaťa pri ošetrovaní je správna výchova v rodine a v škole k správnej životospráve a k hygienickým návykom. Zhubný vplyv má zlý príklad, strašenie sto-

matologickým ošetrovaním, skreslené informácie, výchova v atmosfére strachu a úzkosti.

Dnes v prevažnej väčšine detských zariadení v našom okrese je do výuky zavedená starostlivosť o chrup. Pri preventívnych prehliadkach chrupu, ktoré sa vykonávajú v kolektívoch, sú deti oboznámené s vyšetrovacími nástrojmi, poučené o tom, ako si majú umývať zuby, o tom, že na ošetrovanie ich zavola-

me do ambulancie. Pre rodičov vykonávame prednášky o dôležitosti ošetrovania chrupu u detí v predškolskom veku a o následkoch neošetrenia.

Správny psychologický prístup pri stomatologickom ošetrovaní a vedenie k tomuto ošetrovaniu je základnou podmienkou vypestovania návyku k tomuto ošetrovaniu a zbavenia sa strachu na celý život.

Po stomatologickom ošetrovaní lekár podá vysvetlenie a poučenie dieťaťa i rodičom.

MUDr. Olga Čerbaničová
ordinárka pre pedostomatológiu
OÚNZ Bratislava - vidiek

Len taký obyčajný deň!

16. máj 1988 nebol pre Stupavu ničím zvlášť významným. Obyčajný pracovný deň, ešte k tomu pondelok! To si aspoň myslí väčšia časť obyvateľstva. Alebo, žeby sa niečo významné predsa len udialo?

11. mája tohto roku sme sa dozvedeli, že v západonemeckom mestečku Wuppertal bol zahájený supermaratón, ktorý mal cieľ v Košiciach. Trasa bola dlhá 1 765 km a dňom i nocou sa na nej striedalo 30 bežcov. Okrem iných to boli aj supermaratónec z Košíc Milan Furín a bývalý maratónec Pavol Madár. Za NSR bežala aj štvornásobná víťazka MMM Christa Vahlensieck. Toto je časť z oficiálnej správy, ktorú sme sa mohli dozvedieť či už z novín, televízie alebo rozhlasu. Ale to, že tento Beh priateľstva povedie aj cez Stupavu, to nám masovokomunikačné prostriedky neoznámili!!! A ani nemohli. Myslím si, že na to máme v obci miestny rozhlas a teraz už aj propagačné skrinky na trhovisku. Lenže trasa behu bola predpokladaná a bolo by veľmi čudné, keby o tom vedelo TJ Tatran Stupava nevedelo. Už len preto, že naši stupavskí bežci o behu vedeli. Peter Šteflovíč, Ján Rožár a iní, ktorí síce nie sú členmi TJ, ale na každých pretekoch súťažiaci za Stupavu, sa symbolicky zúčastnili behu, sprevádzali mierové posolstvo cez celú Stupavu, vlastne "od tabule po tabuľu". No ich pocity sú dosť neurčité a zmiešané. A v podstate stačilo tak málo. Len vytočiť

číslo MNV a nahlásiť informáciu do relácie rozhlasu alebo vyvesiť oznam. Lenže toto nikto neurobil.

Nestáva sa každý deň, aby Stupava bola súčasťou medzinárodného behu. Nechcem prehádzať, ale možno niektorí naši občania prišli o pekný zážitok. Napríklad deti. Snáď šťastie mali tí, ktorí boli práve na nákupoch. Ale aj tí sa vlastne len čudovali, lebo nevedeli o čo ide.

Ľahostajnosť nepridáva a lepšia informovanosť a iniciatíva nezaškodí.

Jana Draškovičová

Naša poznámka:

Tento príspevok sme odstúpili na vyjadrenie TJ Tatran Stupava, ktorá nás informovala, že mierový beh WUPPERTAL - Košice nie je športová akcia, i keď sa na nej zúčastnili i športovci. Preto je TJ toho názoru, že akciu mali cez Stupavu zabezpečiť iné zložky a organizácie Národného frontu. Pre upresnenie podotýkali, že bežcov, ktorí sprevádzali štafetu cez Stupavu zabezpečovala práve telovýchovná jednota. Ak by všetky organizácie, ktoré sa podieľali na tejto akcii, splnili úlohy, určite by dopadla lepšie. Inak s názorom pisateľky sa stotožňujú. Toľko stanovisko TJ Tatran Stupava.

Zo života hádzanej v Stupave

Veľké chvíle v živote neprichádzajú často, prinášajú však veľa radosti. A o tú by sme sa chceli podeliť s vami, milí spoluobčania. Náš hádzanársky kolektív mužov zúročil dlhoročnú kvalitnú prácu v oddiele vo výsledok prekonávajúci aj najoptimistickejšie očakávania. Zvítazil v národnej lige v ročníku 1987/88 a postúpil do najvyššej celoštátnej súťaže. V histórii mužskej hádzanej je to ojedinelý zjav. Ťažko je dnes vôbec doceniť tento úspech, ktorý vyvolal veľkú radosť nielen v kolektíve hráčov, ale aj u našich fanúšikov.

Radi pripomenieme, že úspech dnešnej generácie sa pripravoval 40 rokov. Sme hrdí, že aj napriek ťažkým podmienkam sa hádzaná v Stupave hrá nepretržite od svojho založenia v r. 1947. Vystriedali sa desiatky funkcionárov a už aspoň štyri generácie hráčov. Je zrejmé, že každá generácia prispela k dnešku svojím podielom. Spomenieme aspoň niektorých, čo sa významnejšie zapísali do histórie hádzanej v Stupave. Zo staršej generácie to boli: František Hába, Miloš Melounek, Štefan Hrabovský, bratia Škrovanovci, bratia Landlovci, Jozef Ivica, Ján Kabánek, Rudolf Osvald, Ladislav Németh, Pavol Kalina, Viliam Mőza, Rudolf Vašina, František Suchovský a Jozef Lachkovič. Z hádzanárskeho "novoveku" Ľuboš Figmík, Ján Šembera, Miroslav Šurina, Štefan Lachkovič, Jozef Mrázek, Miroslav Puškáč, Ladislav Pšenko, Jozef Živner, Juraj Debrecký a Michal Štoffa.

Môžeme sa pochváliť, že na našich ihriskách vyrástli hráči, ktorí už dávnejšie obliekli prvotligový dres - bratia Hasoňovci, Malec, Profant, David a Valachovič, pričom poslední traja dokonca reprezentovali ČSSR.

Tak ako sme my poskytli hráčov pre iné oddiely, rovnako sme dali priestor iným, ktorí prišli k nám. Stalo sa tak počas odchodu našich odchovancov na vojenskú službu. Príchodzí hráči vhodne doplnili kolektív a zostali v službách Stupavy. Napriek skromným, doslova amatérskym podmienkam, v ktorých sa dnes nehraje už ani okresná trieda vo futbale sa umne popasovali so súpermi a spolu so súčasným kolektívom funkcionárov /viď obrázok/ pripravili radostný dnešok. Treba dodať, že ku kolektívu hráčov, ktorí sa zaslúžili o postup do najvyššej

súťaže patria i hráči, ktorí na fotografii chýbajú: Vladimír Vojkovič, Ján Šembera, Roman Minarovič, Peter Geisse, Rudolf Draškovič, Ľuboš Belošič, Jaroslav Gavorník, Peter Slezák, Vladimír Kopp a Peter Vizmliller.

Že je z nášho kolektívu výborná partia, svedčí i nasledovná skutočnosť. Ing. Ján Vysokai prišiel k nám ako študent pred siedmimi rokmi z Michaloviec. Po skončení vysokoškolského štúdia mal možnosť sa tam vrátiť. Je vhodné pripomenúť, že by dostal byt, primerané zamestnanie a mal by vytvorené výborné športové podmienky. Zostal v Stupave!

Keďže nemáme halu, ligu v Stupave hrať nebudeme. Naši fanúšikovia

prvotligové účinkovanie budú mať možnosť vzhliadnúť v bratislavskej športovej hale Mladost'. Ak si pri svojej premiére prvotligovú príslušnosť neudržíme, urobíme všetko preto, aby sme v budúcnosti predsa len ligu hrali a v domácom prostredí.

Miroslav Jančár

Po rýchлом protiútoky strela Sivák Milan

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Deti narodené

v II. štvrtroku 1988

1. Slezáková Zuzana
2. Veselá Viera
3. Veselá Katarína
4. Sabo Peter
5. Fekete Peter
6. Hason Šimon
7. Tomek Peter
8. Lukáčková Anita
9. Smrčková Jana
10. Fabšič Michal
11. Polák Michal
12. Lachkovičová Lucia
13. Kahánková Lucia
14. Micháľková Katarína
15. Vaškovič Ernest
16. Liďáková Erika
17. Nyamandeová Linda
18. Ščasná Kristína
19. Nemeč Ondrej
20. Kubovičová Katarína

Sobáše za II. štvrtrok 1988

1. Jozef Kováč - Elena Hlavatá
2. Vladimír Hrica - Jana Ivicová
3. Miroslav Hlinkovič - Iveta Muškátová
4. Ján Hucel - Margita Zalešiková
5. Miroslav Bertovič - Valéria Holíková
6. Štefan Paulík - Elena Grancová
7. Boris Kopp - Elena Osvaldová
8. Bohuš Bilačič - Darina Foltínová
9. Boris Paál - Ing. Eva Peschlová
10. Anton Koberčik - Milena Janečková
11. Ing. Marek Javor - Kvetoslava Šurínová
12. Tibor Tomkovič - Eva Holická
13. Vladimír Maroš - Zdena Horecká
14. František Kučera - Viera Osuská
15. Peter Sirota - Anna Ondrušová
16. Ján Masár - Viera Paulenová
17. Daniel Horecký - Mária Kováčová
18. Igor Dolinský - Bohuslava Lajchová

Zo života hádzanej v Stupave

◀ Na fotografii zľava:
Horný rad: tajomník hádz. odd. M. Šurina, pred. odd. Š. Liďák, podpr. TJ TATRAN M. Puškáč, Ľ. Mohler, V. Piaček, D. Pavlíček, Ľ. Ivica, L. Tubler, J. Vlašič, preds. TJ A. Móza, tréner M. Jančár, tajomník TJ V. Maroš, vedúci R. Pavlíček
dolný rad: Ľ. Polčík, R. Požgay, J. Vysokai, M. Mikulčák, L. Podlucský, R. Šeliga, M. Sívák, masér P. Tomanóczy

Vydalo Miestne kultúrne stredisko v Stupave.
Povolené ONV Bratislava-vidiek
— odb. kuř. pod. čís. Kult. 3-15/III-1984.

Nepredajné!